

OEFENING 3:

REGISTRATIES VAN DE LIEFDE VOOR HET VAK

DE VERHOUDING TOT DE MATERIALITEIT EN DE LEERSTOF

Situering

In het beroepsprofiel van de leerkracht worden er naast de competenties ook een aantal attitudes of houdingen vermeld die men dient te verwerven. Het gaat om acht algemene (beroeps)houdingen zoals flexibiliteit, beslissingsvermogen, kritische ingesteldheid en die de verschillende functies overstijgen.

De liefde voor het vak richt zich niet zozeer op een *beroepshouding* (die men zich eigen dient te maken) maar drukt zich uit in een *verhouding*. Meer bepaald gaat het om een driehoeksverhouding tussen de leerkracht, de leerling en het vak. In de liefde van het vak staat de leerkracht in verhouding tot de leerlingen én tot het vak. Het is precies doorheen deze verhouding dat een ervaring van de liefde van het vak zich kan (mee)delen. De verhouding is steeds een evenwichtsoefening tussen aandacht hebben voor de wereld versus aandacht voor de leerlingen. De leerkracht die zich enkel richt op de leerling ontnemt hem/haar een toekomst door het niet ter sprake brengen van de wereld; de leerkracht die zich enkel richt op de wereld en het vak, maar helemaal geen aandacht besteedt aan de leerlingen, brengt deze wereld tot zijn eigen ondergang omdat deze niet vernieuwd kan worden door een nieuwe generatie jongeren. Wat tussen de leerkracht en de leerling staat, is dus steeds een deel van de wereld dat in de klas wordt gebracht als leerstof. Het is rond de leerstof (of de in de klas gebrachte wereld) dat de leerkracht en de leerling verzameld zijn. De liefde voor het vak beoogt dus in tegenstelling tot een onderwijskundige of faciliterende relatie een *vakpedagogische relatie*.

Deze oefening is een kijkoefening waarin de aandacht wordt getrokken op de liefde van het vak als zijnde een verhouding *tussen* de leerkracht, de leerling en het vak.

<p>Doelstelling(en)</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Je hebt aandacht voor de wijze waarop de leerkracht zich verhoudt tot de leerstof/materialiteit en de leerlingen. • Je hebt aandacht voor de manier waarop de leerkracht vorm geeft aan het vak vanuit de verhouding leerkracht-leerlingen-materialiteit. • Je kan een liefdevolle verhouding tot het vak onderscheiden van een faciliterende houding waarin (leer)inhouden ter beschikking worden gesteld vanuit de noden en tekorten van de leerlingen en in functie van het te ontwikkelen leerproces met het oog op leerresultaten. • Je kan de liefdevolle verhouding onderscheiden van de houding van de wetende leerkracht die aan kennisoverdracht doet. • Je kan de liefdevolle verhouding onderscheiden van een competente houding waarin inhouden aangereikt worden als een middel tot het verwerven van competenties, dit zijn kennis, vaardigheden en attitudes.
<p>Opdracht en instructies</p>	<p><i>Opdracht</i></p> <p>Onder 'Ver-beeld' zijn een aantal foto's opgenomen (in PDF-bestand). Bekijk de foto's en noteer voor vijf foto's nauwkeurig de verhoudingen tussen de leerkracht, de leerling/leerlingen en de materialiteit/leerstof.</p> <p><i>Instructies</i></p> <ul style="list-style-type: none"> ○ Bekijk elke foto zeer aandachtig. ○ Maak een schema waarin je de actoren en de materialen aangeeft, alsook de afstand en de betrokkenheid tussen de actoren en of tot de materialen. Hou daarbij rekening met de positie van het lichaam, de gerichtheid van de ogen, enzovoort. ○ Geef aan of het om een pedagogische relatie gaat dan wel om een andere relatie, bijvoorbeeld een vriendschapsrelatie, een relatie met een trainer of coach, een ouder-kind relatie, een familiale relatie, een zorg- of hulpverlenende relatie. ○ Geef tot slot aan of het om een liefdevolle verhouding (of vakpedagogische relatie) gaat, dan wel om een andere relatie bijvoorbeeld het faciliteren of begeleiden van leerlingen, een competente houding, een relatie op basis van kennisoverdracht. <p><u>Bijvoorbeeld</u></p> <p>Foto:</p> <p>1. Schematische voorstelling:</p> <p>Kleuterjuf Leerstof = jas leren aantrekken Materialiteit: jas Kleuter</p>

	<p>2. Liefdevolle verhouding: grote gerichtheid en betrokkenheid van beide actoren op wat in het midden ligt ('het gelijktijdig uitstrekken van de armen'), tegenover elkaar waar tussen een jas, het verzameld zijn rond het materiaal (=jas), op gelijke hoogte (juf zit op de knieën), aandacht voor en betrokkenheid op het kind in door de aandacht voor de leerstof.</p> <p>3. Soort relatie: een vakpedagogische relatie gericht op het zelfstandig aantrekken van de jas (=leerstof).</p>
Uitbreiding	<p><i>Verwerking binnen klas- of groepsverband</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • De docent kan enkele foto's afhalen van de website en deze ter beschikking stellen in de klas. • De foto's worden doorgegeven (of eventueel op één tafel gelegd in het klaslokaal). Studenten bekijken alle foto's en nemen er (willekeurig) één foto uit. • Ze bereiden individueel voor wat ze zien op de foto en volgen de instructies. • In de bespreking van elke foto gaat de aandacht uit naar de verhoudingen tussen de leerling(en), de leerkracht en de materie (bijvoorbeeld houding van lichaam, de positie).
Evaluatie	<ul style="list-style-type: none"> • Uit de schematische voorstelling blijkt dat men inzicht heeft in de verhoudingen tussen de leerkracht, de leerling en de leerstof/vak. Men kan de verhoudingen aangeven door de positie van het lichaam alsook door de afstand op te tekenen. • Men kan aangeven dat materialen nog geen leerstof zijn maar tot leerstof gemaakt (moeten) worden. • Men kan een vakpedagogische relatie of liefdevolle verhouding onderscheiden van andere relaties. • Uitbreiding: In de architectuur en de kunsten wordt schoonheid ervaren in het hanteren van de juiste verhoudingen en afmetingen. Men heeft inzicht in het gegeven dat de schoonheid van de liefde van het vak verbonden is met <i>de juiste verhoudingen tussen leerkracht, leerling en vak</i>.
Oefenmateriaal	<ul style="list-style-type: none"> • Een PDF van elke foto die de leerkracht in kleur of zwart-wit kan uitprinten en opgenomen is onder 'ver-beeld'. • Voorbereidende tekst: Ardui, J., Cornelissen, G., Decuypere, M., De Meyere, J., Frans, R., Geerinck, I., Masschelein, J., Simons, M., Verellen, M. (2012). De liefde voor het vak: op zoek naar een pedagogiek van meesterschap. <i>Impuls voor Onderwijsbegeleiding</i>, 42 (4), 178-187.